

Hästgödsel – en resurs!

INFORMATION TILL STALLÄGARE OCH LANTBRUKARE

**Sprid hästgödsel på åkrarna. Det tjänar
alla på!**

**Du kan bidra till ökat kretslopp i
Sjuhärad genom att hästgödseln
används och sprids på åkrarna.**

**KVALITETSSÄKRAD HÄSTGÖDSEL ÄR
ATTRAKTIV FÖR LANTBRUKAREN!**

DU SOM HAR ODLINGSMARK

Visste du att...?

Avmaskningsmedel påverkar inte nedbrytningen av gödseln och tas inte upp av växterna

Strömedel av trä har inte några negativa effekter för växterna, visar forskning

Hästgödsel är godkänt som gödsel för ekjordbruk

Stor mängd ogräsfrön dör i och med att hästgödseln komposteras/"brinner"

DU SOM STALLÄGARE

GÖR DIN GÖDSEL ATTRAKTIV

Att tänka på vid val av strö

VÄLJ STRÖMATERIAL UTIFRÅN HUR GÖDSELN SKA ANVÄNDAS!	
Spridning på åkermark	Lantbrukaren tar helst emot gödsel där halm, halmpellets eller torv har använts som strömaterial. Dessa strömaterial är lättnedbrutna. Även strömaterial baserat på trä fungerar om den är väl komposterad.
Kompostering för jordframtällning	I princip vilket strömaterial som helst fungerar. Det kan dock finnas lokala önskemål.
Biogas	Gödsel som ska rötas till biogas kräver förbehandling och ska vara lättnedbrytbart. Bäst fungerar halmpellets.
Förbränning	Hästgödsel kan eldas, men det är då viktigt att pannan är avsedd för förbränning av hästgödsel samt att tillverkarens rekommendationer gällande t ex val av strömaterial följs.

Kvalitetssäkra hästgödseln

INRÄTTA GÖDSELROUTINER!

- » Mocka bara ut blött strö och träckbollar.
- » Använder du strömaterial baserat på trä, bör du ha möjlighet till långtidskompostering för att gödseln ska vara attraktiv.
- » Försök att undvika grovfoder med mycket skräppor och annat ogräs i.
- » Släng inga balsnören, nät, plast, skor eller söm på gödselstacken.
- » Undvik att få med sten och grus i gödseln.
- » Släng inga medicinrester på gödselstacken.

INNEHÅLL I HÄSTGÖDSEL

- Mikronäringsämnen och mullämnena **förbättrar markstrukturen och bördigheten.**
- Mängden fosfor och kalium ger **samma effekt som i mineralgödsel/handelsgödsel.**
- Hästgödsel som komposterats och/eller bara lagrats **innehåller lika mycket kväve, fosfor och kalium som fastgödsel från mjölkkor.**
- Hästgödsel som har torv eller halmpellets som strömaterial går lätt att sprida och har snabb nedbrytning.

Näringsinnehåll i hästgödsel

Tabellen nedan visar näringsinnehållet i hästgödsel för de vanligaste strömaterialen i Sjuhärad*.

NÄRINGSINNEHÅLL I KOM- POSTERAD HÄSTGÖDSEL INKLUSIVE STRÖ	Totalt kväve	Ammonium- kväve	Fosfor	Kalium	
Träbaserat strömaterial (spån, träpellets)	6	0,2	1	4	kg/ton
Halmbaserat strömaterial (halm, halmpellets)	7	0,2	1	6	kg/ton
Torv	8	1	0,6	4	kg/ton

*) Baserat på undersökning gjord våren 2015

INNEHÅLL I HÄSTGÖDSEL

Räkneexempel för innehåll i hästgödsel

En vuxen häst genererar årligen ca 6 ton gödsel (inklusive strö), vilket genererar en viss mängd växtnäring. Den totala mängden växtnäring för komposterad hästgödsel (inklusive strö) visas i tabellen nedan.

I räkneexemplet tas ingen hänsyn till olika förluster på vägen.

STRÖ-MATERIAL	Antal hästar i stall	Producerad mängd gödsel/år (ton)	Ammoniumkväve NH ₄ (kg)	Fosfor P (kg)	Kalium K (kg)
Spån, träpellets	5	30	6	30	120
	10	60	12	60	240
	20	120	24	120	480
Halm, halmpellets	5	30	6	30	180
	10	60	12	60	360
	20	120	24	120	720
Torv	5	30	30	18	120
	10	60	60	36	240
	20	120	120	72	480

Växtnäringsvärde för hästgödsel

1 TON KOMPOSTERAD HÄSTGÖDSELS RENA VÄXTNÄRINGSVÄRDE MED OLIKA STRÖMATERIAL:

- » 1 ton hästgödsel med strömedel spån eller träpellets: **ca 50 kr/ton**
- » 1 ton hästgödsel med strömedel halm eller halmpellets: **ca 65 kr/ton**
- » 1 ton hästgödsel med strömedel torv: **ca 50 kr/ton**

I räkneexemplet ovan tas ingen hänsyn till olika förluster på vägen, direkta eller indirekta kostnader för spridning/hantering eller markpackning. De positiva långsiktiga effekterna har inte heller värderats.

TÄNK PÅ DETTA VID GÖDSELHANTERING I SJUHÄRAD

Nitratkänsliga områden i Sjuhärad

De mörkare områdena i kartan visar de nitratkänsliga områden som finns i Sjuhärad och där det finns **extra krav vid gödselhantering**.

Hästgödsel innehåller bland annat kväve. Därför är det – beroende på antal hästar – extra krav på spridning och lagring av hästgödsel i nitratkänsliga områden, så att kväve inte läcker ut. Läs mer genom att gå in på din kommuns webbplats.

Vattenskyddsområden i Sjuhärad

Utöver nitratkänsliga områden har du som stallägare eller jordbrukare ansvar för att veta om ditt stall/jordbruk ligger inom ett av din kommuns vattenskyddsområden.

Läs mer genom att gå in på din kommuns webbplats.

TÄNK PÅ DETTA VID GÖDSELHANTERING I SJUHÄRAD

Sjuhärads kommunernas webbplatser

- » www.bollebygd.se
- » www.boras.se
- » www.herrljunga.se
- » www.mark.se
- » www.svenljunga.se
- » www.tranemo.se
- » www.ulricehamn.se
- » www.vargarda.se

Du kan få mer information om gödselhantering på din kommuns webbplats. Där kan du också hitta kontaktuppgifter till din kommuns miljöinspektörer.

Krav på spårbarhet vid transport/avtal angående gödselhantering

Den som levererar hästgödsel (från 10 eller fler hästar) och den som tar emot gödseln ska dokumentera följande:

- Mängd levererad/mottagen hästgödsel
- Datum
- Till/från vem
- Mängd totalfosfor gödseln innehåller alternativt antalet hästar

Dokumentationen ska sparas minst 6 år.

HÄSTGÖDSEL I KRETSLOPP

SJUHÄRAD

Kontakt:

- **MASKINRINGEN SJUHÄRAD**
info@mrsjuharad.se tel 033-125102
- **HUSHÅLLNINGSSÄLLSKAPET SJUHÄRAD**
Hästrådgivare Margareta Bendroth
margareta.bendroth@hush.se 0706-44 28 76

Denna broschyr är en produkt från projektet *Hästgödsel i kretslopp - Sjuhärad*. Projektet har också tagit fram mallar för samarbetsavtal mellan stallägare och lantbrukare som du kan använda dig av.

Projektet finansieras av Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund

Projektpartners:

Hushållnings
sällskapet

Boråsregionen
Sjuhärads kommunalförbund